

Урок 9

Тема : Розв'язування вправ і задач.

Перевіримо домашнє завдання

№108

- 1) Кут вертикальний куту 42° , дорівнює 42° ;
- 2) Кут вертикальний куту 139° , дорівнює 139°

№111

$\angle AML = \angle PMB = 120^\circ$ (Вертикальні)

$\angle LMB = 180^\circ - \angle PMB = 180^\circ - 120^\circ = 60^\circ$ (Суміжні)

$\angle LMB = \angle AMP = 60^\circ$

Відповідь: $120^\circ, 120^\circ, 60^\circ, 60^\circ$.

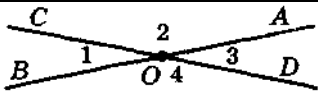

№117

- 1) Нехай градусна міра кожного з кутів дорівнює x , а сума суміжних кутів дорівнює 180° ; $x + x = 180^\circ$; $2x = 180$; $x = 90$. Отже, всі кути дорівнюють по 90°
Відповідь: $90^\circ, 90^\circ, 90^\circ, 90^\circ$.

- 2) Два кути, які утворилися у результаті перетину двох прямих, або суміжні, або вертикальні. Оскільки їх сума не дорівнює 180° , то це вертикальні кути. Кожен з них дорівнює $178^\circ : 2 = 89^\circ$. Тоді суміжні з ними кути дорівнюють $180^\circ - 89^\circ = 91^\circ$
Відповідь: $89^\circ, 91^\circ, 89^\circ, 91^\circ$.

Сьогодні на уроці відпрацюємо поняття суміжних та вертикальних кутів та розв'язуємо задачі з цієї теми.

ПОВТОРИ

Вертикальні кути. Кут між прямими	
1. Означення	
	$\angle 1$ і $\angle 3$ — вертикальні; $\angle 2$ і $\angle 4$ — вертикальні
2. Властивість	
	Якщо $\angle 1$ і $\angle 3$ — вертикальні, то $\angle 1 = \angle 3$.
3. Кути, що утворилися при перетині двох прямих	
	Прямі a і b перетинаються в точці O , утворилися кути: $\angle 1$, $\angle 2$, $\angle 3$ і $\angle 4$.
$\angle 1$ і $\angle 2$ — суміжні; $\angle 1$ і $\angle 3$ — вертикальні і т. д. Якщо $\angle 1 \leq 90^\circ$, то $\angle 1$ — кут між прямими a і b . Якщо $\angle 1 = 90^\circ$, то $a \perp b$ (прямі перпендикулярні).	

Завдання для самоперевірки.

✓ Яка фігура називається кутом?

(Частина площини, обмежену двома променями із спільним початком, називають кутом)

✓ У яких одиницях вимірюються кути і за допомогою яких приладів ?

(Градуси, хвилини, секунди, румби, радіани. У зошиті, на класній дошці – транспортиром, на місцевості – астролябією або теодолітом).

✓ Яка основна властивість вимірювання кутів?

(Міра кута дорівнює сумі мір кутів, на які даний кут розбивається його внутрішнім променем)

✓ Що таке бісектриса кута?

(Внутрішній промінь, який розбиває кут на два рівні кути, називають бісектрисою цього кута)

✓ Які кути називають суміжними?

(Два кути, на які розбивається розгорнутий кут його внутрішнім променем, називають суміжними)

✓ Яка властивість суміжних кутів?

(Сума мір двох суміжних кутів дорівнює 180°)

✓ Які кути називаються вертикальними?

(Два кути називаються вертикальними, якщо сторони одного є доповняльними променями сторін другого)

✓ Яка властивість вертикальних кутів?

(Вертикальні кути рівні)

Завдання для самоперевірки у вигляді тесту

1. Сума мір суміжних кутів дорівнює...

- а) 180° ;
- б) 90° ;
- в) 130° ;
- г) 360° .

2. Вертикальні кути ...

- рівні між собою;
- один більший відносно іншого;
- тільки гострі;
- більші за розгорнуті.

3. Суміжні кути можуть бути обидва...

- тупими;
- прямими;
- гострими;
- розгорнутими.

4. Якщо один із суміжних кутів 70° , то другий...

- 70° ;

- 110 °;
- 90 °;
- 100 °.

5. Коли один із вертикальних кутів 50, то другий...

- 130 °;
- 180 °;
- 50 °;
- 150 °.

6. Якщо один із суміжних кутів у три рази більше іншого, то їх величини ...

- 40 ° і 120 °;
- 50° і 150 °;
- 45 ° і 135 °.

7. Якщо всі вертикальні кути рівні між собою, то вони ...

- розгорнуті;
- прямі;
- гострі.

8. При перетині двох прямих утворюються вертикальних кутів...

- дві пари;
- чотири пари.

9. При перетині двох перпендикулярних прямих утворюються суміжні і вертикальні

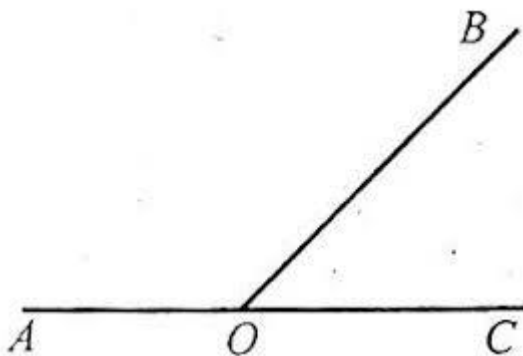
...

- різні кути;
- тупі кути;
- прямі кути.

Відповіді: 1.а; 2.а; 3.б; 4.б; 5.в; 6.в; 7.б; 8.а; 9.в.

Задача 1. Знайти суміжні кути, якщо один з них на 40° більше за інший.

Розв'язання

Нехай $\angle COB = x^\circ$, $\angle AOB = x + 40^\circ$.

$\angle COB + \angle AOB = 180^\circ$ - як суміжні

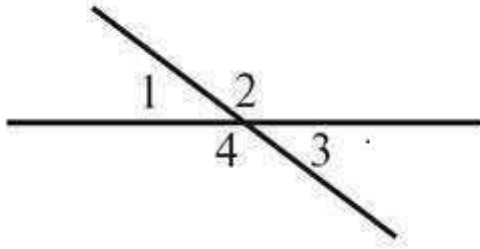
Тоді $x + x + 40 = 180$, $2x = 140$, $x = 70$.

Отже, $\angle COB = 70^\circ$, $\angle AOB = 70^\circ + 40^\circ = 110^\circ$

Відповідь: 70°; 110 °

Задача 2. Знайдіть кути, які утворюються при перетині двох прямих, якщо сума двох із них дорівнює 70°

Розв'язання

Нехай $\angle 1 + \angle 3 = 70^\circ$, $\angle 1 = \angle 3$ - як вертикальні, тоді $\angle 1 = 70^\circ : 2 = 35^\circ$.

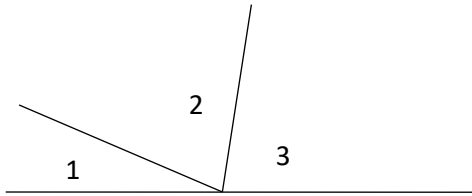
$\angle 2 + \angle 1 = 180^\circ$ - як суміжні, тоді $\angle 2 = 180^\circ - \angle 1 = 180^\circ - 35^\circ = 145^\circ$.

$\angle 2 = \angle 4$ - як вертикальні, тоді $\angle 4 = 145^\circ$.

Відповідь: 35° ; 145° ; 35° ; 145°

Задача 3. Розгорнутий кут поділено на три кути, градусні міри яких відносяться як 2 : 3 : 4. Знайдіть величини цих кутів?

Розв'язання

I. спосіб (арифметичний)

- $2 + 3 + 4 = 9$ (частин) - три кути
- $180^\circ : 9 = 20^\circ$ - становить одна частина
- $20^\circ \cdot 2 = 40^\circ$ - перший кут
- $20^\circ \cdot 3 = 60^\circ$ - другий кут
- $20^\circ \cdot 4 = 80^\circ$ - третій кут

II спосіб (алгебраїчний)

Нехай одна частина x° . Тоді за основною властивістю вимірювання кутів

$$2x + 3x + 4x = 180^\circ$$

$$9x = 180^\circ$$

$$x = 180^\circ : 9;$$

$$x = 20^\circ$$

$$\angle 1 = 2 \cdot 20^\circ = 40^\circ$$

$$\angle 2 = 3 \cdot 20^\circ = 60^\circ$$

$$\angle 3 = 4 \cdot 20^\circ = 80^\circ$$

Відповідь: 40° , 60° і 80°